

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Subsidia

Bellecius, Aloysius

Ratisbonæ [u.a.], 1755

Cap. II. De orationis fervore.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55547](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55547)

CAPUT II.

DE ORATIONIS FERVORE.

Non est efficacius remedium vitia eradicandi, non excellentius subsidium virtutes acquirendi, non validius præsidium tartareos hostes vincendi, quàm oratio, quæ mente peragitur; nam de hac nobis sermo est. Unde S. Nilus ad Anastasium rectè scribit, dæmonem suas machinationes ferè omnes ac tentationes eò dirigere, ut vel impediatur, vel retardetur, vel omnino à nobis auferat sedulum meditandi studium; probè gnarus, se id efficiendo angularem totius ædificii spiritualis lapidem luxasse. Id ergo ne & in nobis perficiat, ostendam I. neglectæ orationis detrimenta; II. cultæ orationis emolumenta, ut illis à tepida precatatione absterreamur; his verò ad fervidam animemur.

§. I.

§. I.

Neglectæ orationis detrimenta.

I. *Nullus in virtute progressus.* I. **P**rimum inde emergens detrimentum est nullus in virtute progressus. Quantus quisque est in oratione, tantus est in perfectione; ubi modicus orandi fervor, ibi exiguus pariter, imò nullus in sanctitate profectus. Non mea hæc, sed S. S. Patrum sententia est, cui constans experientia frequenti calculo suffragatur.

Unde S. Climachus ex matutina commentatione totius diei successum metiri solebat: & jure; qualis enim meditatio, talis dies, imò talis totius vitæ ratio. Nam sicut ferventis pre-
 cationis effectus est suaviss quædam ad bonum agilitas, & collectæ mentis quies, quæ omnes sequentis diei actiones animat, & perficit, animamque ad sanctimoniam leni flamine provehit; ita tepidæ contemplationis tristes filiæ sunt rerum divinarum nausea, torpidus ad bonum languor, animi
 in

in externa effusio, cæcitas, inquietas, siccitas.

Unde fit, ut pia proposita evanescant, pravæ affectiones repullulent, tentationes invalescant; voluptatis, iræ, ambitionis, invidiæ appetitus reviviscant; ita ut teporis gurgite retro abrepti, unico die à probitate amplius deficiamus, quàm prius in ea aliquot mensium spatio profecimus. Ut proin meritò S. Chrysostronus dicat: *si videam Christianum, Religiosumve hominem in meditando remissum, nec id pensi quicquam habere, de illius animo sic conjicio, virtute esse pertenui, perpaucisque DEI donis ornatum: sin' illum sancti hujus exercitii studiosum advertero, statim illum divinis charismatibus refertum esse intelligo.* (a)

Itaque frustra quis aliis mediis, praxibus & industriis progredi tentat. Qui non primo inter eas loco hanc animæ exercitationem reponit, cribro aquam hauriet; ut fida & vetus experien-

(a) Lib. 1. de orando Deum.

rientia docet. Quapropter si quis animæ suæ statum cognoscere cupiat, & rationem conscientiaë compendiô dare, solummodo discutiat, & declaret, qualis in hac functione sit, & satis se aperuit. Nam studio precandi quoad omnia respondebit sanctioris vitæ progressus. Sicut enim, testante Augustino, *rectè novit vivere, qui rectè novit orare*; (b) ita nemo bene viveret, qui malè orat.

Horum rationem ipsa orationis natura suppeditat. Nam perfecti ut simus, in eo rei cardo vertitur, ut semper agamus, quæ DEUS, & quomodo vult. Id autem ut intellectus agnoscat, & voluntas faciat, commendando obtinetur. Igitur hoc uti medio qui respuit, proficere renuat. Præterea ut in justitiæ semita quotidie progrediamur, geminis opus est pedibus, fuga mali & cura boni. Jam verò ut hæc aversio à terrenis, & in superna propensio in nobis jugi conatu conservetur, requiritur, ut illa incitamen-

(b) Hom. 4, ex 50.

citamenta, quæ animum eò impellere consueverunt, vivaci memoria perenniter recolantur. Id autem sine prædicta mentis operatione fieri nequit.

Hæc enim est causticum illud *speculum sine macula*, (c) quod immisissos cœlestes radios fideli sinu excipit, ac in orantem pleno lumine transfundit, ut is sciat, & velit *reprobare malum, & eligere bonum*. (d) Isto speculo autem submoto, omnia feralibus tenebris nigrescere, & torpido gelu rigere necessum est. Itaque ubi nullus ardor in meditatione, ibi nullus profectus in perfectione.

Ita est, prò dolor! nulla est mea aut modica in virtute progressio; quia nulla est mea aut tepida solùm oratio. Ah! *aruit cor meum! quia oblitus sum comedere panem meum*. (e) *Defecit spiritus meus*; (f) *quia defecit manna*. (g) Emortuæ flaccescunt omnes virtutum plantæ; quia rore considera-

Pars II.

D

tionis

(c) Sap. 7. v. 26. (d) Isa. 7. v. 16. (e) Psal. 101. v. 5. (f) Psal. 142. v. 7. (g) Jos. 5. v. 12.

tionis matutinæ destituuntur. Verbo: omnia tepent; quia sacer hic ignis friget. Contrà verò indomitæ cupiditates *exarserunt sicut ignis in spinis;* (h) quia exsiccatum est hoc *irriguum superius.* (i) O Domine! actum est de meo in sanctitate progressu, nisi animer precandi spiritu. Fac ergo, ut nullo non die debito cum fervore *præveniant oculi mei ad te diluculo, ad meditanda eloquia tua.* (1)

II.
Nullus
anima-
rum fru-
ctus.

II. Secundum detrimentum est nullus animarum fructus. Etiam si quis summis naturæ dotibus ac ornamentis præditus foret, si orandi fervor defecerit, erit *velut aes sonans & cymbalum tinniens,* (m) cui adscribi poterit illud lemma: *nil nisi vox;* cuius cum sono omnia vanescunt. Qui quidem pulchrum est organum; sed, quia sine spiritu, etiam sine fructu.

Ut instrumentum rite operetur, manui artificis sit conjunctum oportet;

(h) Pſal. 117. v. 12. (i) Joſue 15. v. 19.
(1) Pſal. 118. v. 148. (m) 1. Cor. 13. v. 1.

ret; sic quamvis calamus sit optimè temperatus, nisi aptetur dextera scriptoris, nihil literarum effinget. Nos *DEI adjutores sumus*, (n) & instrumenta ab ipso electa ad curandam proximi salutem. Nexus, quocum manus divinæ copulari nos decet, interprete obedientia commentatio est. Hanc ergo qui negligit, in re tam ardua nil promovebit.

Licet oratoris *lingua foret calamus scribe velociter scribentis*, (o) nisi meditando consuetudine conjunctus sit digito *DEI*, nullius nomen inscribet libro vitæ. Et quamvis fortè aliquis auditorum subin meliora sapiat, id non ejusmodi concioni, sed alterius precationi adscribendum erit.

Nullum reperiemus (percurrantur *Sanctorum vitæ*) in revocandis peccatoribus celebrem existisse, qui non simul fuerit etiam vir multæ orationis. Et hinc modò tot inter operarios in vinea Domini tam exiguus est anima-

D 2

rum

(n) 1. Cor. 3. 9. (o) Psal. 44. v. 2.

rum fructus ; quia modicus est inter eos hujus exercitii usus. Olim unus suffecit perducendis ad frugem pluribus oppidis & urbibus ; nunc plures nec reducendo uni pago sufficiunt. In promptu causa est : multum declamant , sed parum & tepidè orant ; hinc mores non emendant. Hos autem non corrigunt ; quia necessariae ad id gratiae eorum culpa deficiunt.

Nam, ô vir Apostolice ! sine specialibus auxiliis nunquam alios ab exitio vindicabis ; & etiamsi *Apollo rigaret*, aut ipse *Paulus plantaret* ; nisi *DEUS det incrementum*, (p) *stulto labore consumeris ; ultra vires tuas negotium est.*

(q) Jam verò sacra hæc mentis exercitatio est illa conditio, sine qua (ut cum aliis docet scholarum phœbus

(r) Aquinas) dari illa non solent. Ipse Christus à Divino Patre salutem Gentium non aliter quàm fufis precibus promeruit secundùm illud regii

Vatis :

(p) 1. Cor. 4. v. 6. (q) Exod. 18. v. 18.
 (r) 2. 2. Q. 83. a. 2. C. & ad 2. ubi ait. : *necessarium est orare, ut obtineatur nostris precibus, quod DEUS disposuit &c.*

Vatis: *postula à me, & dabo tibi gentes.* (s) En! ut Pater annueret, vel ipsi Filio supplicandum fuit; quantò magis seruo.

Proin aliis prodesse qui cupit in terris, frequens animo versetur in cœlis. Unde meritò concludunt Ascetæ, strenuo animarum curatorum plus meditando esse, quàm studendum: ut-que is bene loquatur hominibus de DEO, prius ipsi assidue loquendum esse cum DEO. Nisi enim mens ejus fuerit altare, in quo thymiana contemplationis diligenter adoleatur, nunquam dabit Dominus *vocem ejus vocem virtutis, qua confringat cedros Libani.* (t)

Certè si Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet. Si Christus non rogasset, Petri fides defecisset. (u) Si etiam nos ferventiùs & crebriùs cum Superis ageremus,

D 3

fors

(s) Psal. 2. v. 8. (t) Psal. 67. v. 34. & Psal. 28. v. 5. (u) *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua,* Luc. 22. v. 32.

fors etiam inter nos pauciores Saulos & plures Petros numeraremus. O quàm flebile tutoribus Angelis spectaculum foret, si tuo, qui hæc legis, tempore in meditando, *perderes illum, pro quo Christus mortuus est;* (x) id est, si supremus rerum Moderator in pœnam tuæ negligentiae subtraheret illas excitantes gratias, quibus aliàs tuorum auditorum, pœnitentium, discipulorum, clientum, subditorum unus aut alter correctus fuisset.

O miser! quid respondebis, cum olim vindex Numen de his ipsis animabus à te rationem; illæ verò ab ejus Justitia de te vindictam petent? Vah! execrandam socordiam, quæ non solum propriæ perfectioni, sed etiam alienæ salutis tristem adeò remoram ponit. O Custos Angele! cura, quæso, ut deinceps *ignis meditationis in altari cordis mei semper ardeat, eumque diligenter nutriam, subjiciendo ligna manè per singulos dies.* (y)

III. Ter-

(x) Rom, 14. v. 15. (y) Levit, 6. v. 12.

III. Tertium detrimentum est periculum valde propinquum excidendi gratia & vocatione religiosa. Qui precatationis incuriosus vivit, eundem proximè abesse à lapsu in gravia & jaçtura vestis sacrae, ejus generis veritas est, cui *omnis lingua suffragatur caelestium, terrestrium & infernorum.* (z) Beati è coelo, damnati ex orco, moribundi è lecto mortuali ita se rem habere unanimi voce proclamant.

Idem verissimum esse probat summa auctoritas, experientia, ratio. Nam (ut docet Zosimus Papa in sua dogmatica ad omnes orbis Episcopos epistola) *nemo, etiam baptismatis gratia renovatus, idoneus est ad superandas diaboli insidias, & ad evincendas carnis concupiscentias, nisi per quotidianum adjutorium DEI perseverantiam bonae conversationis acceperit.* (aa) Idem definit Synodus Tridentina in hunc sensum: *si quis dixerit, justificatum sine specialis auxilio DEI in accepta justitia*
 D 4 *perse-*

(z) Philip. 2. v. 10. (aa) Ex capitulo 3. Epistolæ Cælestini I. ad Galliæ Episcopos. subjecto.

perseverare posse, anathema sit. (bb)
 Ergo sine speciali auxilio DEI neminem justum in gratia perseveraturum, tentationes & dæmonis insidias superaturum, dogma fidei est.

Jam verò oratio est ille aquæ-ductus, per quem cœlestes hæ gemmæ ad nos defluunt: oratio est illa conditio, sine qua eæ ordinaria lege non conferuntur: oratio est illud medium à Divina Providentia selectum, nobisque præfinitum, sine quo auxilia hunc in finem necessaria non obtinentur.

Id cum primis asseverat Christus (cc) his verbis: *orate, ut non intretis in tentationem*; ac si diceret (ut exponunt Patres) si tentationi succumbere nolueritis, orate. Id affirmat Augustinus, dicens: *quisquis negat, nos orare oportere, ne intremus in tentationem, ab auribus omnium removendum, & ore omnium anathematizandum non dubito.*
 (dd)

(bb) Trid. sess. 6. can. 22. (cc) Matth. 26, v. 41.

(dd) Id docet Innocentius I. asserens :
*nisi magnis precibus gratia in nos implo-
 rata descendat, nequicquam vincere co-
 namur : necesse est, ut vinca-
 mur.* (ee)

Itaque justorum nemo noxa lethali
 immunis in amicitia cum DEO con-
 stans perseverabit, nisi cœlesti præsi-
 dio muniatur; hoc autem concedi
 non solet nisi oranti, & quidem me-
 thodo cuius præscripta oranti. Adeo-
 que ubi deficit oratio, ibi quoque per-
 severantia in statu gratiæ, & quod in-
 de tacito nexu consequitur, etiam
 constantia in religiosa vocatione pedif-
 sequa ruina deficiat, necesse est.

Et licet laudatis Auctoribus specia-
 tim sermo non sit de meditatione, seu
 tacita & mente concepta precatone,
 tamen hætenus dicta nominatim etiam
 de hac, saltem à Religiosis, præcipuè
 Societatis, intelligenda esse, tristissimi
 nec infrequentes eventus à pluribus

D 5

facu-

(dd) Lib. de perfectione justitiæ in fine.
 (ee) In sua ad Conc. Carthaginense Epistola.

saeculis abunde probant; cum ejus neglectae rei in foedissima prolapsi scelera, subin à sacro suo Ordine, nec raro ab ipsa etiam fide turpi transfugio desciverint.

Nec adeò mirandum id est. Meditatio enim conservat illa lumina, quæ intellectui gravitatem peccati, judicii rigorem, inferorum atrocitatem vivis coloribus depingunt: & nutrit illos motus pios, quibus voluntas amplectitur bonum, & horret malum. Extincto hoc igne dominantur tenebrae in intellectu, & frigus in voluntate, necesse est.

Cum ergo S. Thomæ Aquinati, (ff) *Religiosus hac panoplia destitutus, sit miles inermis & superatu facilis*, quid mirum? si talis, ingravescente temptationum nocte, lubrico pede in lapidem scandali impingat, & in lapsum aliàs pronus tandem toto pondere ruat. Quid mirum! si desipiente regulari Ordine, & arridente mundi liberta-

(ff) In ejus vita cap. 11.

bertate, demum superveniens ab Aquilone turbo sacra insuper veste transfugam exuat?

Ut proin verissimum dicat Lancius, dum scribit: quotquot in religione labuntur in aliquod lethale peccatum, vel statum religiosum deserunt, aut aliquod scandalum edunt, certissimum argumentum esse, eos meditationem vel omisisse, vel decurtasse, vel negligentissimè, solummodo ut oculis fucum facerent, eandem expedivisse. Imò ut integer Ordo à veteri legum severitate desciscat, & labante disciplina in exitium procumbat, Auctore S. Bonaventura solus dictæ orationis neglectus certò efficiet.

Igitur faciant nos aliorum ruinæ cautos. Sacræ familiæ alumni licet simus, adhuc graviter labi, ac vocatione nostra excidere possumus. Primum qui horret, oret: alterum qui timet, oret; & quidem nulla non die ac ferventer oret, seu meditetur. Secus, à neutro malo securus erit. Nisi enim

enim ascenderit nostra oratio, non
descendet DEI miseratio.

O si dehiscente terra, orci fauces
apertas cerneremus, & damnatos ibi
Religiosos interitûs sui fontem per-
contaremur, unanimi gemitu respon-
suri essent: ah! neglecta meditatio in
hanc abyssum præcipites nos dedit.
Hæc audis somniculose! nec evigilas
ad orandum? Cernis hanc vecordiam
tuam recto tramite ad tartara ducere,
nec pedem retrahis? experiris ipse,
eam gravissimarum tentationum fœ-
cundam scaturiginem esse, nec tamen
obstruis? Satan nihil non agit, ut me-
ditationem tuam vel impediat, vel tur-
bet, vel truncet; solum tu stertis, te-
que à dœmone instar vilis jumenti,
injecto fœcordiæ capistro, ad ejus libi-
tum versari sinis?

O futurorum improvide! noli, quæ-
so, (per vulnera Christi te obtestor)
noli gratiam divino sanguine partam,
noli vocationem æternæ electionis ar-
cham tam temerè prodigere, concul-
care,

care, contemnere; idque propter plumas & carnis blandimenta, propter inertem desidiam & pueriles nanias; quid enim aliud sunt illæ occupationes, ob quas orationem omittis, si salutis negotio comparentur?

Time, ne si hæc monita surda aure prateras, etiam DEUS olim suas tibi aures obturet, tibi que dicat: *vocavi te per orandi consuetudinem ad intimam mecum familiaritatem, & renuisti: extendi manum meam, auxilium offerendo: modum, libros, locum, tempus suppeditando; & non fuit, qui aspiceret: increpationes meas, tuam tibi ignaviam exprobrantes, neglexisti.* Jam verò, vertente scena, ego quoque in interitu tuo, quem tibi hujus remedi neglectione accersivisti, ridebo; quin & subsannabo; cum tibi id, quod timebas, acciderit; cum in gravia prolapsus, ipsa etiam vocatione tua excideris; cum in te ex S. Ordine profugum irruerit *repentina calamitas, & interitus quasi tempestas ingruerit, ridebo, & subsannabo; eò quod exosam habueris disciplinam*

(gg) religiosam, meditationem quotidianam tam sollicitè imperantem.

O DEUS, *cujus iræ nemo potest resistere!* (hh) *terrores tuï conturbaverunt me.* (ii) Heu! in quæ præcipitia precandi tepor me adduxit! . . . Sed adoro reducentem manum. Deinceps *in matutinis meditabor in te.* (ll) *Fixum est: in tuis justificationibus meditabor,* (mm) & quidem ferventer ac quotidie meditabor. Tu fac, *ut in meditatione mea exardescat ignis,* (nn) & nullo non die *dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.* (oo)

§. II.

Cultæ orationis emolumenta.

I. I. Quàm noxia sunt neglectæ orationis detrimenta, tam proficua sunt cultæ orationis emolumenta. Inprimis enim fervens oratio fugat mala.

I. Fugat mala præsertim intellectus, & voluntas.

(gg) Proverb. 1. v. 24. & seq. (hh) Job. 9. v. 13. (ii) Psal. 87. v. 17. (ll) Psal. 62. v. 7. (mm) Psal. 118. v. 16. (nn) Psal. 38. v. 4. (oo) Psal. 140. v. 2.

mala. Crassa coelestium ignorantia, falsa conscientiae principia, erronea de virtute sententia, ineptae aut turpes phantasiae sunt grande malum intellectus. Invidiae pallor, luxuriae febris, arrogantiae tumor, iracundiae phrenesis, tentationes, tristitiae, languores, aliaque animum pungentes curae sunt triste malum voluntatis. Et en! oratio, quae mente peragitur, illud pellit, hoc reprimit; dum intellectum à mendacibus ideis purgat, aeternis veritatibus imbuit, pulsisque errorum tenebris, eundem divinis notionibus implet. Voluntatem verò à molestis angoribus liberat, contra stygios assultus munit, & rebelles appetitus *in virga ferrea regere* (a) docet.

Nam ex mente S. S. P. P. precatio est *turris David*, ex qua pendent mille *clypei*, (b) quibus tegimur contra omnigenos hostes: est *civitas refugii*, (c) qua tutamur contra subdolos orci insidias: est antidotum coeleste, quo muni-

(a) Psal. 2. v. 9.
(c) Josue 21. v. 36.

(b) Cantic. 4. v. 4.

munimur contra pestifera amoris proprii toxica: est pharos, quæ fido fide re latentes undique fyrtes detegit: est denique cynosura, quæ securo tramite ad portum ducit. verbô: integram malorum iliadem hæc sola fugat, retunditque.

Præterea (ut ex primo hujus capituli paragrapho abunde liquet) nullus in virtute profectus, exiguus animarum fructus, periculum propinquum excidendi gratia & vocatione religiosa, ejus generis mala sunt, quæ solo sui metu cœli studiosum summo terrore percellunt. Hunc autem trifaucem Cerberum sanctior Hercules meditatio domat, & è medio beata promulside tollit. Hujus enim ope exorantur illa auxilia, sine quibus nec propria virtus, nec aliena salus obtinebitur: nec lapsus in gravia, nec jactura religionis vitabitur.

Denique quàm magnum sit malum mentis tepor, quàm horrendum ac ingens monstrum, affatim constat ex

Partis

Partis primæ Capite 2do. Is enim est illa *tinea*, quæ ipsum non rarò vitæ æternæ filum in ipsa etiam veste religiosa *corrodit*; (d) is est illa *vulpes*, quæ *demolitur vineam animæ*, (e) & ipsa pietatis fundamenta subruit: is est illud dæmonium, quod hominem sæpe in ignem lasciviæ, crebrò in aquam desperationis præcipitem agit, & non nisi difficillimè *curatur*. (f) Nihilominus licèt *orcina hæc pestis verè nobis efficiatur in Satan*; (g) ex eo tamen dæmonum genere est, quod, resistente Christo, *ejicitur per orationem*; (h) adeò potens hæc est.

Proin si *tristatur aliquis vestrum*; *oret*: (i) si tentatur, *repet, turbatur*; *oret*: si in virtute progredi, & certam *facere suam vocationem & electionem cupit*; (l) *oret*; sed reverenter, ferventer, constanter *oret*; & præsens malis *remedium certò inveniet*. Id nobis

Pars II.

E

ipse

(d) Matth. 6. v. 19. (e) Cant. 2. v. 15.
 (f) Matth. 17. v. 15. (g) 2. Reg. 19. v. 22.
 (h) Matth. 17. v. 19. (i) Jacob, 5. v. 13.
 (l) 2. Petr. 1. v. 10.

ipse Christus per Matthæum scripto promittit his verbis : *petite, & dabitur vobis : querite, & invenietis : pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim, qui petit, accipit : & qui querit, invenit : & pulsanti aperietur.* (m) Quid expressius dici, quid amplius promitti, quibus verbis efficacitas orationis melius exprimi potuisset ?

O quàm rigida igitur ratio à nobis olim reddenda erit, tam facili remedio à tot malis eximere nos potuisse, idque ex mera socordia desides omis- sisse ! Quis ægrotus, pauper, captivus preces intermitteret, si illis ægritudi- nem, inopiam, vincula à se repellere posset ? Quæ hæc ergo nostra est ve- sania ? quod hac ipsa panacea solùm tunc uti pigremur, cùm agitur de pel- lendis animæ malis ; & quidem nos pigremur, qui in sanando corpore tam seduli sumus.

Quæ hæc inertia ? *in piscina Jeroso- lymitanæ ripa stetit, (n) penes fon- tem*

(m) Matth. 7, v. 7. & 8. (n) Joah. 5, v. 25

tem sapientia fedisse, (o) sub arbore vite cubasse, (p) id est, omnia meditando subsidia ad manus prompta habuisse; & nihilominus hoc exercitium neglexisse; idque neglexisse ex pura puta desidia, nemine prohibente, quin imò conscientia & obedientia ad orandum urgente. O Meditatio! ô efficax contra omnes animi morbos pharmacum! quam serò propria tibi decora agnovi, quam parum æstimavi, amavique! Sed deinceps *sponsabo te mihi in sempiternum*; (q) dotis loco intellectum & voluntatem æterno tibi jure mancipio. Posthac curarum tu prima, tu mentis ocellus eris.

II. Oratio non contenta fugasse mala, orantem insuper sublimibus ditat bonis. Inprimis intellectum tantis tamque eximiis illustrationibus illuminat, ut solis instar pelluceat. Nam animam, constanti fervore commendationi se impendentem, *Rex cœlestis sua quasi manu arreptam introducit in* II.
Accumulat gratias, luminibus & deliciis animam complendo.

E 2

cella-

(o) Prov. 18. v. 4. (p) 4, Esdr. 8, v. 52
(q) Osce 2, v. 18.

cellaria sua; (r) ubi sunt omnes thesauri
sapientia & scientia absconditi. (s)

Ibi eam immittit in omnes divitias
plenitudinis intellectus, & in agnitionem
mysterii DEI Patris & Jesu Christi;
(t) manifestando ei mira luminis cla-
ritate divinarum perfectionum incom-
prehensam pulchritudinem, Hominis-
DEI eminentes prerogativas, sapien-
tissima Providentiae consilia, aliaque
Theologiae mysticae & asceseos arcana,
quibus comparata naturalis scientia etiam
vastissima teste Augustino ignorantia
est. (u)

Testes nobis sunt Sancti Franciscus,
Theresia, Felix, & Nicolaus à rupe;
nec non Rodericius, Ximenez, Aegi-
dus aliique plurimi, qui, licet litera-
rum rudes, tamen sola illa, quam ex con-
templatione hauserant, coelestium no-
titia omnes theologos ingenti intervallo
superarunt. Nempe surgunt indocti,
& rapiunt caelum, intima ejus adita
medi-

(r) Cant. 1. v. 3. (s) Coloss. 2. v. 3.
(t) Coloss. 2. v. 2. (u) Confess. lib. 11. cap. 4.

meditandi arte penetrantes; & nos cum doctrinis nostris volutamus si non in carne & sanguine, (x) saltem in tepore, quem distractus nugis animus precationis hora toto corpore exhalat. Unde fit, ut eo ipso tempore, quo oritur Dominus super alios, nos operiant tenebrae & caligo: (y) ut in schola virtutis stupores simus, qui in aliis magni nobis doctores videmur.

O miser! quid prodest ingenium per omnes doctrinas agile, si in doctrina pietatis erres? (z) Edic: si scires totam bibliam exterius, & omnium Philosophorum dicta, quid totum prodesset, cui cognitione si careas? (aa) Si scires omnia, quae in mundo sunt, quid te juvaret coram DEO, qui te judicaturus est ex facto? (bb) & solum interrogaturus, quae bona feceris, non quam multa sciveris? Profecto melior est humilis rusticus, qui DEO servit, & anus, quae bene orat, quam superbus philosophus,

E 3

phus,

(x) Aug. Confess. l. 8. cap. 8. (y) Isa. 60. v. 2. (z) Aug. Confess. l. 4. cap. 16. (aa) Lib. de imit. Christi. l. 1. c. 1. (bb) Idem l. 1. c. 2.

phus, qui se neglecto, cursum cæli considerat; (cc) cùm unica, quæ considerando acquiritur, superna cognitio humanam omnem sapientiam immensum antecellat; & animam longè magis satiet, quàm omnium artium cyclopadia.

An non ergo stultitia est, tot dies & hebdomadas, tot menses & annos literis profanis cum detrimento valetudinis consecrare; & acquirendæ sanctorum scientiæ, qua sola beati effici-mur, nec horulam rite impendere; quin imò & hanc subin suffurari, ut studiis literetur? Nec dicas, id te agere, ut aptum reddaris instrumentum augendi honoris divini; nam, docente Apostolo, *DEUS idoneos nos faciet ministros novi testamenti non litera sed spiritu; litera enim occidit, spiritus autem vivificat.* (dd) Ergo similia prætexendo splendide mentitur iniquitas sibi. (ee) O fons Solis! (ff) oriatur tandem lux.

(cc) Idem l. I. c. 2. (dd) 2. Cor. 3. v. 6.
(ee) Psal. 26. v. 12. (ff) Jos. 18. v. 17.

Lux tua his tenebris nostris! (gg)
Sed hæc de luminibus, quibus medi-
rans illustratur, strictim delibata suf-
ficient.

Quid verò dicam de consolationi-
bus, quibus mens precandi avida per-
funditur? *si linguis Angelorum loquar,*
(hh) eis explicandis par non ero. Sunt
enim *manna absconditum, quod nemo*
scit, nisi qui accipit. (ii) Nam oran-
tis non rarò animus (secundùm il-
lud DEI promissum: *letificabo eos in*
domo orationis) (ll) tanto divinæ dul-
cedinis diluvio inundatur, ut jure ab
Augustino vocetur aula gaudiorum,
paradisus voluptatis, mare suavitatum;
cui anima, Numine ebria, & oblita
humani portûs, naufraga lubens inna-
tat. Id se expertos fatentur Antonii,
Francisci, Ignatii, Xaverii aliiq̃ue sine
numero, qui unanimi voce testantur,
omnes in unum congestas sensuum,
carnis & appetituum illecebras abstin-
thium

E 4

thium

(gg) Isa. 58. v. 10. (hh) 1. Cor. 13. v. 1.
(ii) Apoc. 2. v. 17. (ll) Isa. 56. v. 7.

thium fore, si vel uni guttulæ vasti illius deliciarum oceani conferantur.

Ita est, ô suavissime DEUS! *meliora sunt ubera tua vino*, (mm) quod fallaci poculo propinat dæmon. Lac enim coelestis solatii dulcitudine sua omne nectar hujus mundi eminenter superat. Ad experientiam provoco. O mortales! solum *gustate, & videte, quàm suavis sit Dominus*. (nn) Rei experimentum vos ipsi capite, & certus sum, quia etiam vos cum Jessæo Vate exclamabitis: *quàm magna est multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te!* (oo) etiam vos cum Tertulliano affirmabitis, *dulciores esse lacrimas pœnitentium gaudiis theatrorum;* (pp) & cum Augustino mirabimini, *tam suave subito factum esse, carere suavitatibus nugarum.* (qq) O nos igitur insensatos! qui relicto fonte vivo cisternas nobis dissipatas fodimus;

(mm) Cant. 1. v. 1. (nn) Psal. 33. v. 9.
 (oo) Psal. 30. v. 20. (pp) Lib. de pœnit.
 (qq) Lib. 9. Conf. cap. 1.

dimus; qui æthereum hoc manna nau-
seantes, Ægypti cepas esurimus.

An non enim (ad humanæ rationis
tribunal appello) an non insania est?
huic prodromo jucunditatum celo
nuntium mittere ob . . . (vah! pudet
eloqui:) ob somniculosam, . . . (ô fide-
ra occulite radios!) ob probrosam &
inquietam in lecto moram, cujus nos
vigiles pudet; ob blandimenta gulæ,
& hominum commercia, quæ non
nisi gravedinem corpori, & fastidia
menti creant.

Enimvero vecordes sumus, qui
gemma cum vitro, pro felle mellis
favum commutamus. Hujus demen-
tiæ ô quoties & ego reum me feci!
DEUS tu scis insipientiam meam! (rr)
Sed tandem meliora. Inposterum de-
vota Diris illa sit actio, sepulta tene-
bris illa delitescat scientia, amarore in-
ficiatur illa voluptas, ob quam lumi-
nibus & deliciis per meditationem ob-
tinendis à te privari merebor.

E § III. Deni-

(rr) Psal. 68. v. 6.

III.

Perficit
animas
virtutum
copia, & que aqua;
charisma-
tum excel-
lentia.

III. Denique oratio variis mirisque modis perficit animam. Inprimis sicut malè orans est *velut hortus abs-* copia, & que aqua; (ss) sic bene orans erit sicut hortus irriguus, (tt) omnigenis virtutibus florens: erit sicut oliva fructi- fera, (uu) & tanquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, (xx) supernis fructibus dives. Nulla enim re nos amplius in sanctimonia pro- ficere quàm meditando arte, Chryosto- mi opinio est; (yy) cùm hæc sit ejus generis adjumentum, sine quo per- fectio nunquam acquireretur, & quo- cum ea certò obtinebitur.

Rationem subdit idem Præsul, di- cens: *tales enim cum DEO commercium habent; hinc sancti non esse nequeunt.* (zz) Nam, si is (ut vaticinatur regius Psaltes) qui cum sancto, innocente & electo familiaris versatur, pariter *san- ctus, innocens, & electus erit;* (aaa) quantò magis ille *immaculatus* audiet, qui

(ss) Isa. I. v. 30. (tt) Isa. 58. v. 11. (uu) Ps. 51. v. 10. (xx) Ps. I. v. 3. (yy) Chryf. hom. de orat. in illud. Ps. 7. confitebor. (zz) Idem lib. I. de orando DEUM. (aaa) Ps. 17. v. 26.

qui cum ipsa Sanctitudinis infinitate quotidiana consuetudine conjunctus vivit.

Quid ergo mirum, quod ejusmodi mens æmulo nifu participet de amore Seraphinorum, & Cherubinorum intelligentia: de constantia thronorum, & Potestatum fortitudine: de obedientia Archangelorum, & Angelorum puritate; seque nil tale suspicantem variis animi dotibus ornatam stupeat? ita ut se respiciens jure glorietur: *venerunt mihi omnia bona pariter cum illa,* (bbb) nempe cum oratione, quæ virtutum abundantia præterea superadditæ excellentissima gratiarum charismata.

Nam per hanc *intellectus humanus fit verus sponsus primæ Veritatis; (ccc) illa maritat animam Verbo; estque verè spiritalis sanctique connubii contractus; imò complexus est, unum efficiens è duobus, idem velle, & nolle.* Insuper precandi studio addicti, numerantur à S. Bernar-

(bbb) Sap. 7, v. 11. (ccc) Guil. Avernens. l. 1. de Euch. Sect. 3. ex Bern. Tertull.

Bernardo inter cubicularios cœlestes, quibus concessa est aurea clavis ad ipsum cor DEI ejusque thesauros, ad quos eis omni hora liber accessus patet.

S. Joanni Climaco sunt suppare Angeli; quod enim est *angelorum opus in cœlis, eorum est occupatio in terris.* (ddd) Denique S. Bonaventuræ sunt, *velut acies castrorum ordinata, æquè terribiles orco,* (eee) qui ejusmodi Athletas aggredi timet, & vix tentare audet.

Quid? quod precatio eos quodammodo omnipotentes reddat; cùm, quod DEUS imperio, id orans prece possit. Nam ipsa petit, & accipit: quærit, & invenit: pulsat, & apertas reperit cœli portas; ipsa velut alter Jacob cum DEO per tristem hujus vitæ noctem luctatur, & amore apprehensum non antea dimittit, donec *aperiat manuum suam, & meditantem animam impleat omni benedictione.* (fff)

Ut

(ddd) Gradu. 28. (eee) Cant. 6. v. 3.
(fff) Psal. 144. v. 16.

Ut proin meritò exclamet S. Augustinus: *quid est oratione præclarior, quid vita nostra utilior, quid animo dulcius, quid in tota nostra religione sublimius?* (ggg) Et tamen (*obstupescite cæli super hoc, & porta ejus desolamini vehementer!*) (hhh) & tamen, quod dolendum, etiam religiosi non rarò nil minùs cordi est, quàm mente orare: pro nulla re minùs temporis habent, quàm pro meditatione: non est negotium tam vile, illecebra tam abjecta, gloriola tam futilis, cujus amore hæc exercitatio non omittatur, vel decurtetur, vel oscitanter peragatur.

Eximius Suarez maluisset suæ omnîs scientiæ jacturam facere, quàm omittere unicam ex illis septem horis, quas integras contemplationi quot diebus impendere consueverat. Daniel maluit in lacum conjici leonum, quàm consuetam sibi religionem vel semel præterire. Et nos ob somnum, languorem, studium, nugas, verbô: ob
res,

(ggg) Tract. de miseria Tom. 10. (hhh)
Jerem. 2. v. 12.

rès, quas vulgare puderet, præscriptam commentationis horam prætermittimus.

O quæ nostra olim confusio erit, cum noster precandi tempor cum Danielis fervore in extremo iudicii die coram universo orbe à Divino Iudice conferetur, ac sanctiori trutina librabitur. O Superi! Daniel aulæ minister, Regi intimus, ab orando severa lege prohibitus, tamen maluit honores, divitias, vitam in summum discrimen adducere, quàm vel unico die assuetam precem intermittere.

Et nos (ingemiscite ò custodes Angeli!) & nos ad meditandum tot titulis adstricti, omni impedimento liberi, quin imò iussi, nihilominus . . . Vah! hæret lingua . . . Et quidem non dignitatum aut opum, non vitæ servandæ gratia; sed ob nihil, ex mera pigritia, ob leve commodum, vanitatem, fumum . . . idque agimus, pro pudor! licet sciamus, quin & fateamur, hanc actionem præcipuam esse,

esse, imò necessarium beatitudinis obtinendæ adjumentum. Et hoc est, quod hujus neglectiois malitiam plurimum auget.

O Religiose, quicumque hujus exercitii incuriosus vivis, animæ, quæso, vires intende, ac seriò perpende, *quid & quis negligas.* En! quod calor est stomacho & aqua pisci, id meditatio est tibi. Sine hac mens tua cadaver religionis, phantasma pietatis, sentina vitiorum, orci ludibrium erit. Et tamen hanc tu nil curas!

Commentatio est nervus virtutum, est primarium disciplinæ ac Ordinis propugnaculum, quo subruto periclitatur gratia, vocatio, salus. Et nihilominus præfinita huic functioni horatu stertis, & quidem hæc sciens stertis! *Nihil ex his, quæ per hanc vitam in pretio sunt, orationi præstat; (iii)* hanc enim *qui invenit, invenit thesaurum, (iii) cui omnia, quæ desiderantur, non*

(iii) Gregor. Nissen, de orat. Dom. (iii)
Eecl. 6. v. 14.

non valent comparari. (mmm) Hæc credis, & eam tamen crepundiis posthabes!

Et quidem tu posthabes, qui ideo sacrae militiae nomen dedisti, ut septis monasterii inclusus, coelestia expedi- tius contemplari posses: Tu, inquam, cui Ordinis statuta hanc exercitatio- nem tot legibus imperant: tu, qui ejus neglectae detrimenta, & cultae emolumenta intimè perspecta habes. Age, (ipsum te tui judicem volo) fa- tere, an non socordia hæc tua, rela- tis supra poenis dignissima sit; cum & statûs conditio, & rerum cognitio omnem tibi excusationem adimat.

Præterea attende, obsecro, *quanta tibi sit concessa felicitas, quanta gloria sit attributa, posse fabulari cum DEO, cum Christo miscere colloquia, postulare, quod desideras, & obtinere, quod postu- las; (nnn) & quidem illud obtinere, quod teste S. Bonaventura toti præ-*
valet

(mmm) Prov. 3. v. 15. (nnn) Chryl. 1. 1. de orando Deum.

valet orbi ; idque posse in ipso S. S. Triados intimo conclavi , quacunque hora , toties & quamdiu tibi libuerit sine metu repulsæ , secundum illud : *petite , & accipietis.* An non ergo iners dementia est , divinum hunc favorem flocci facere ? O vilis argilla ! hanc tibi sortem invident doemones , gratulantur Beati , tibi concessam mirantur Angeli ; solum tu eam nil pensi habes !

Edic : si à Rege terreno ad familiare colloquium evocareris , an ire tardares ? En ! invitat te Rex regum & Dominus dominantium ; & accedere renuis ! per campanæ sonum cœlestis Sponsus animæ tuæ inclamat : *surge , propera amica mea , columba mea , & veni ;* (ooo) & surdum te fingis ! suos tibi thesauros is patulos offert , gratiarum aurariam manu prodiga pandit , modò ores ; & tamen nec istud à tuo tempore extorquere valet. O Seraphini facies vestras obductis alis velate , ne execrandam hanc incuriam , ac tam

Pars II.

F

enor-

(ooo) Cant. 2, v. 10.

enormem summæ rei contemtionem
intueri cogamini!

At oppones, tritum illud: tempus
non habeo. Vah! effugium inane!
nempe ut garrias, ambules, ludas,
nugaris, dormias, & te recrees, tem-
pus abunde suppetit; ut verò de æter-
nitate, anima, DEO cogites, nec ho-
rula vacat. O vecors! ut bis quotidie
putridum ventrem plures etiam horas
fagines, tempus abundat; ut animam
immortalem brevi spatio sacra com-
mentatione reficias, tempus te deficit.
Sed cave, ne olim & gratia te deficiat.

O Divine Salvator! qui etiam Apo-
stolis precandi studium tanto verbo-
rum pondere commendasti, eodem
zelo, quo olim è templo Solymæo
ementes, & vendentes (ppp) ejecisti,
ex nostro pariter corde expellas, quid-
quid ibi tam necessarium & utile exer-
citiū turbat. Fuga somniculosum
languorem, evertit nugaces evagatio-
num *mensas*, confringe mendaces cu-
pidita-

piditatum cathedras ; fac , ut nostra meditatio deinceps talis sit , quæ ab illis *viginti quatuor Senioribus in phialis aureis* (qqq) offerri Divinæ tuæ Majestati mereatur ; da , ut orationis fervore succensi , neglectæ damna vitemus , & cultæ lucra sentiamus.

§. III.

De impedimentis & adjumentis bonæ ac fructuosæ orationis.

Cùm orandi hoc genus , de quo nobis sermo est , omnium Patrum judicio sit efficacissimum præsentissimumque subsidium perfectionis semitam giganteis passibus decurrendi ; mirum sanè est , plurimos nihilominus reperiri , qui , licèt pia quotidie commententur , tamen adeò parum corrigantur. Et , licèt virtutis regionem incolant , tamen iisdem semper vitiis scateant. Verùm ratio in promptu est : nempe non bene meditantur , & ideo nec emendantur. Huic igitur

F 2

malo

malo ut occurram, 1. inquiremus in impedimenta bonæ orationis: 2. proferemus adjumenta fructuosæ orationis; ita tamen, ut non nisi præcipua simus delibaturi; cùm plenam hac de re institutionem hujus tractatûs angustia excludant.

I. *Impedimenta bonæ orationis.* I. Primum igitur impedimentum bonæ orationis est neglectus debita præparationis. Hunc in nævum incurrimus tunc, quando sine requisita animi comparatione prævioque punctorum apparatu ad meditandum accedimus. Quando neque materiam practicam pro nobis sat exquisitam, neque suas in partes rite divisam, ad dicatum precibus locum afferimus. Cùm quasi fortuitò & tumultuario impetu in precandi exercitium irruiamus sine delecta veritate, quam expendamus: sine præfixo scopo, cui intendamus: sine proposito fructu, quem inde colligamus.

*Ante orationem prepara animam tuam:
& noli esse quasi homo, qui tentat DEum;*

(a)

(a) id per Syraciden nos monet Numen. Et Divino huic monito vilis vermiculus adversari præsumat? Magnati aut Præposito locuturi, prius rem, dein & verba taciti expendimus. Et supremam Majestatem *sedentis super Cherubim* (b) affaturi, subito ac imparati coelestem in aulam involemus?

Sinenses antequam ad imperatoris sui alloquium admittuntur, integro prius anno in servandis ritibus exercentur. Et nos cum regum Rege & Domino dominantium de summi momenti negotio acturi, à lecto etiamnum fumantes, oscitante oris hiatu, nil præparati, rusticè irrumpamus? Quid hoc est aliud quàm quidam despectus æternæ illius Mentis, coram qua ipsæ etiam Potestates cum Thronis tremantes procumbunt, & in quam nec ipsi Seraphini, reverentia absteriti, flammantes obtutus intendere audent.

F 3

Porro

(a) Eccli. 18. v. 23. (b) 1. Reg. 4. v. 4.

Porro præparatio orationi præmittenda tria complectitur puncta. 1. ut nocte præcedenti materia meditationis prælegatur. 2. ut ante somnum brevi temporis spatio de eadem cogitetur. 3. ut diluculo experrecti statim ad rem meditandam animum reflectamus.

Argumentum commentationis prædie percurrendum quod attinet, ut id utiliter fiat, quatuor erunt prævia accuratione determinanda, 1. *veritas* perpendenda, 2. *fructus* eruendus, 3. *affectus* eliciendus, 4. *tessera* repetenda, seu sæpius dein per diem in memoriam revocanda; nempe noctu, antequam decumbas: mane, dum è strato surgis: & etiam interdium ante & post prandium, quando Numen Eucharisticum de more visitas.

Scrutare modò conscientiam tuam, ac vide, an & quàm accuratè data hæctenus documenta observaveris, vel saltem in posterum observare statuas? Nam (ut ait Bernardus) *qualem te paraveris DEO, talis tibi apparebit DEUS;*
(c) &

(c) & : *secundum ligna sylva, sic exardescet ignis.* (d)

Alter defectus in hac exercitatione committi solitus est nimia, quam intellectus exercitio tribuimus, mora. Sunt enim, qui, licet bene parati ad orandum accedant, tamen dein toti in formandis discursibus hærent, ac in proposita veritate expendenda immodici sunt; ita ut vix aliquid horæ superfit pro eliciendis virtutum actibus, quibus conceptum animi decretum firmius solidetur.

Error hic quàm frequens tam noxius est; cum præcipuam hujus functionis vim enervet, primario ejus fini adversetur, ac innumeris gratiæ & gloriæ gradibus, per supernos affectus obtinendis, viam præcludat. Itaque ne meditatio in studium degeneret, semper plus temporis affectibus quàm conceptibus, officio voluntatis quàm intellectionis tribuendum erit.

F 4

Et

(c) Serm. 69. in Cant. (d) Eccli. 28. v. 12.

Et hinc vitandæ erunt illæ sollicitudines, queis subin angimur, ne fors nimis citò ab uno capite ad alterum transeamus. Item reprimenda erit illa nimiùm avara cupiditas, omnes propositas in libro veritates perlegendi, ruminandi, easque ingenii acie exenterandi. Si aliquo in puncto præfixus inveniatur fructus: vel si Spiritûs Sancti motio vehementiùs sentiatur, mox ibi quiescendum, & interrupto ratiocinii filo, cordis vela Divino Flamini erunt pandenda. Reliqua postliminio perlegi poterunt.

Imò si quis ob nimiam intelligentiæ fœcunditatem primo statim intuitu assumptæ materiæ sensum intimè perspiceret, hoc casu mox, omiffa ulteriori ratiocinatione, ad operationem voluntatis pergendum erit, illique affectui, quo quis ampliùs commoveri se sentit, liberiùs vacandum. Quodsi postea hanc animæ facultatem cum suis actibus in vado hæere contigerit, denuo ad exercitationem rationis redeundum erit. Disquire jam,
quàm

quàm solers in his observandis, quàm-
que sedulus sis? Nam (ut ait Eusebius
Emissenus) *quantum tu apposueris ad
diligentiam, tantum DEUS addet ad
gratiam.* (e)

Tertium pii hujus exercitii impedi-
mentum in eo consistit, quod ejus
puncta, affectus & proposita minimè
aptentur, nec dirigantur ad propriam
animæ *necessitatem*, eamque *presentem*,
magisque urgenrem. Sunt enim non
rarò meditantés, qui sui immemores
toti sunt in aliis perficiendis; qui non
nisi vastis indulgent desideriis pro
Christo inter barbaros moriendi, infi-
deles salutis fonte abluendi, peccato-
res ad frugem reducendi. & interea
rebelles animi motiones quietas suo
in sinu dormire permittunt. O ani-
ma! illi, qua tu præcipuè laboras, *ne-
cessitati* adhibenda sunt pharmaca.

Dein sunt, qui precatationis hora,
architecto dæmone, castella aërea mo-
liuntur, ac nescio, quæ facinora fu-

F 5

turis

(e) Hom. 3. ad Religios.

turis temporibus patranda designant. & interim *presentem*, quo periculose decumbunt, morbum imprudentes negligunt. O improvidi! *presenti* succurrendum est malo: futuris futura medebuntur lustra.

Sunt denique, qui extrinsecus suam *domum spiritualem* (sic mentis penetrabile S. Petrus appellat) inductis coloribus pingunt. (f) & interea serpentem per tigna flammam impunè bacchari sinunt. O stolidi! *magis urgenti* occurrendum est hosti; illi, quod debilius languet, providendum est membro. Verbò: propriæ necessitati & quidem *presenti*, ac magis *urgentis*, meditationis panacea est applicanda.

Proin examina, an tua precandi methodus sit practica? id est, an incumbat sanandæ illi, qua jam nunc maximè premeris, infirmitati? vel num potius steriles conceptus foveas, non nisi fera ætate pariendos? aut malagma minùs ægrotæ parti imponas? Si

te

(f) 1. Petr. 2. v. 9.

te reum hîc deprehenderis, sine mora defectus emenda.

Quartum denique, quod hujus actionis successum impedit, obstaculum in eo versatur, quod vel nostra oratio careat proposito, vel propositum debitis destituatur conditionibus. Et hoc est illud impedimentum, quo perniciosius nullum ab orco nobis injicitur; cùm hæc omissio ipsa commentationis fundamenta convellat. Nam meditatio viduata proposito, est corpus sine anima, arbor sine fructu, concha sine unione, annulus sine gemma. Propositum verò, requisitis dotibus orbatum, est flamma volatilis stuppæ, lux sine calore, ignis fatuus, oculis aliquantum illudens, & mox iterum disparsens. Unde patet, quantum curandum sit, ne meditationi unquam propositum, aut huic debitæ qualitates desint. Hæ autem sunt sequentes.

Inprimis concipiendum animi decretum non multiplex, generale & vagum;

gum; sed unum illud & *singulare* sit oportet. Id est, non multa simul diversa ac disparata erunt proponenda; sed una vel altera duntaxat particulatim res determinanda erit, deinceps vel facienda, vel vitanda: designando adjuncta loci, temporis, & modi: ubi, quando & quomodo: nec non feligenda remedia, quorum auxilio illa executioni mandanda sit.

2. Debet illud eo ipso adhuc die vel saltem proximè in praxin deduci posse. Præcipuus enim orationis fructus in eo consistit, ut præsentipotissimum, qua fruimur, luce secundum Apostoli monitum *piè* cum DEO, *justè* cum proximo, *sobriè* nobiscum *vivamus in hoc seculo.* (g) Nam proposita pro remotioribus solùm & feris temporibus facta, machinæ curulis bellicæ fragorem imitantur, ferrea glande cassum, à quo sibi dæmon non timer.

3. Denique (quod quidem supràm jam insinuat, nec tamen unquam
fatis

(g) Tit, 2, v. 12.

fatis inculcari potest) collineare illud oportet ad pellendam ægrotationem illam, qua præcipuè vexamur, nempe vel ad emendandum illud vitium, quo magis infestamur; vel ad acquirendam virtutem illam, qua amplius indigemus.

Cùm verò teste Thoma à Kempis *juxta propositum nostrum sit cursus perfectus nostri*, (h) ac morum correctio ab ejusdem efficacia ut plurimum dependeat; hinc ad tribuendam ei optatam firmitatem, sequentes industriæ haud parum conferent. 1. Concipiatur illud quasi in conspectu totius Curiaë coelestis coram solio Divinæ Majestatis, audientibus & applaudentibus Angelis, minutim nominando actionem ponendam, vel omittendam; eamque *super illud altare aureum, quod est ante thronum DEI*, (i) Sacrosanctæ Trinitati offerendo.

2. Vocentur in testes formati à nobis decreti Cœlites illius diei, Patronique

(h) De Imit. l. 1. c. 19. n. 2. (Apoc. 8. v. 3.

niq̄ue nostri, eos rogando, dignentur pro nobis vadimonium obire, futuri olim totidem accusatores, si pacta infregerimus, quot nunc sponsores.

3. Oppignorentur DEO fanitas, honor, vita, corporis sensus, & animæ facultates, sponte consentiendo, & quasi ultro cum eodem paciscendo, ut immisso aliquo vel membrorum dolore vel famæ dispendio, aut alia quapiam illata calamitate, relabentes è vestigio ultrici severitate castiget.

4. Pium hoc animi constitutum pretiosissimo Christi sanguine veluti sigillo obsignetur, illudq̄ue sacerrimi lateris vulneri sacrosanctum inferatur, ibidem velut in tabulario asservandum, ac olim in die iudicii contra nos, si fidem fefellerimus, ab Angelo Custode producendum.

5. Denique determinetur certum quoddam piaculi & mulctæ genus, illo ipso adhuc die voluntario rigore nobis imponendum, siquidem à promissis fœdifragi discesserimus.

Ejus-

Ejusmodi propositis si nostra constanter excelleret oratio, ô quàm magnos brevi tempore in perfectionis semita progressus faceremus! Igitur sedulò disquire, quomodo circa ista te habeas, & qua methodo deinceps hæc in consuetudinem deducere velis. Attende, ne etiam tu, *quod nunc cavere proponis, post horam agas, quasi nihil proposuisses.* (1)

Et profectò recensita hætenus obstacula seu quatuor defectus jure dicuntur esse illa per Jeremiam descripta *nubes, quam nos ipsi nobis opponimus, ne transeat oratio nostra, (m) coelosque penetret.* Hæc enim instar concreti spissique vaporis cœlestem nobis lucem eripiunt, Divini Solis calores hebetant, & virtutum plantis omne adimunt incrementum. Unde patet, quantum ad rem nostram referat, ut pro virili intermediis has nebulas æmullo fervore dissipemus.

II. Igi-

(1) De imitat. Christ. l. 1. c. 22. n. 6. (m) Thren. 3. v. 44.

II.
Adjumen-
ta fructu-
osæ ora-
tionis.

II. Igitur sublatis è medio impedi-
mentis *bonæ*, suggerenda quoque sunt
adjumenta *fructuosæ* orationis. Pri-
mum est sedulus ac prudens usus præ-
ludiorum, ut vocant. Cum enim
phantasia, fræni impatiens, volucris
levitate per omnes quatuor mundi
plagas circumvolare amet, nisi injectis
sanctioribus vinculis constricta tenea-
tur; hinc idearum beneficio certæ cui-
dam rei alliganda erit, ne volatilis
tam facilè evagetur; aut si fors levis
à scopo aberret, ut citiùs ad orbitam
reducatur. Plurimùm insuper hæc in-
dustria conducit, ut animus aptior
reddatur ad omnes argumenti partes
expeditiùs ponderandas, & majori
cum motu penetrandas.

Hæc autem præambula plerumque
tria esse consueverunt. Primum est
brevissima rei contemplandæ recorda-
tio, consistens in eo, ut in medium
proferatur parabolæ sententia vel my-
sterii, de quo agitur, historia. Se-
cundum est imaginaria constructio il-
lius loci, ubi res consideranda fuerat
gesta.

gesta. Tertium est petitio fructûs inde eruendi.

Porro hæc præludiorum compositio debet esse 1. *brevis*; secus nil differet à meditatione. Eidem bina horæ minuta impendisse abunde sufficiet. 2. *clara*; perinde ac si oculis coràm aut quasi in tabula vivis coloribus cum omnibus adjunctis depictum cerneretur totum rei contemplandæ mysterium. Quo enim vivacior talis representatio fuerit, eò minùs mens nostra distrahetur, & extra se ipsam evagans exulabit.

Qua tamen in re cavendum est iis, quibus tenuior est imaginandi virtus, ne vim inferendo capiti illud per dictam loci fabricationem obtundant, seque ad bene meditandum ineptos reddant. Quin imò si cui iste præludiorum apparatus non arrideat, aut difficilior accidat, is eisdem penitus omissis, actum fidei de DEO sibi præfente, & cuncta arbitrante eliciat, opemque petat ex assumpta orationis materia proficiendi.

Alterum attentâ mente orandi subsidium est prompta habilitas intellectum suo in officio rite exercendi ; id est, dogma propositum bene perpendendi, illud hodierno animæ statui applicandi, & conclusiones practicas inde deducendi. Hujus enim artis ignorantia plurimis hanc exercitationem molestam, inutilem & odiosam reddit, eandemque eis suis esse viribus superiorem fingit. Sed immeritò.

Quid enim ? tantane igitur molis sit, veritatem æternam, pridiana præparatiqne jam definitam, feriò apprehendere, secumque expendere ? Adeòne ergo difficile sit, reflexum dein obtutum in cordis intima defigere, dispiciendo, an fidei etiam mores respondeant ? Id est, num vivas, prout vivendum credis ?

Denique an Herculeo igitur robore opus habeas, ut determines, quid agendum tibi in posterum sit, designando rem aliquam peculiarem, deinceps singillatim, certo tempore & lo-

eo effectui dandam? hæc, inquam, adeò ardua ergo, & impervia tibi sint? tibi, ajo, qui idem in aliis terrestribus negotiis identidem agitas?

Quis sibi persuadeat, solummodo tibi haud possibile fore, quod tamen quilibet rusticus præstat, qui ex hac propositione rite considerata: *nisi rursum opus fecero, alimentis carebo*, providè concludit: igitur agrorum culturæ insudandum est; moxque ad singularia descendendo, hoc nominatim tempore sulcandum, alio ferendum, & occandum esse decernit. Quam ergo colonus argumentationem circa fruges, cur tu circa virtutes formare nequeas?

Nihilominus ut omnes effugio vias præcludam, quosdam modos suppeditabo filum discursûs protelandi. In primis ergo juverit per sequentes quæstiunculas ingenii aciem acuere, & rerum species excitare, videlicet 1. *quid perlectum modò punctum proponit credendum, vel sciendum?* 2. *Quid eru-*

ta inde veritas dicitur *faciendum?* 3. *An illud hæctenus feci?* 4. *Quid in posterum faciam?* 5. *Quomodo, ubi, quando, quibus mediis id faciam?* Item si perpendantur causæ, finis, effectus & adjuncta mysterii vel doctrinæ assumptæ, vastus ad discurrendum sese aperiet campus.

Denique exsequendi, quod concepimus, decreti necessitas, utilitas, æquitas, dignitas, jucunditas, & facilitas: nec non damna secus emerfura, & lucra inde obtinenda, uberem ratiocinandi materiam suggerunt. Quam ea pariter, quæ mox subjungam, capita abundanter suppeditant, siquidem rectè expendantur.

Nempe quid amico hac super re consilium expetenti suaderem? quid ipse ego sub mortem, in iudicio ac æternitatis aditu elegisse optabo? quid augmentum præsentis meriti, magnitudo futuri præmii, tot collata à DEO beneficia circa ista nunc agendum dicant? Hæ, aliæque similes industriæ

dustræ, quas magister usus sine ferula docebit, ad excitandum, continuandumque intellectus exercitium plurimum conducent.

Et certè nisi pinguis omnino Minervæ sis homo, tot tamque variæ methodi, vel unà simul, vel mutatis vicibus adhibitæ, hanc exercitationem non possunt non facilem tibi expediamque reddere, omneque illius fastidium procul averruncare.

Cæterum hæc intellectus operatio tribus potissimum dotibus excellat, necesse est. 1. Sit *moderata*, id est, non sit nimis intensa, ut caput lædat; nec tamen etiam nimis remissa, ut tempore langueat; sed sit sedata, non tamen sine vigore: tranquilla, non tamen sine vivacitate.

2. Sit *simplex*, hoc est, non assumantur nimis multæ simul veritates considerandæ; sed una solum vel altera, abjecta omni anxia de reliquis sollicitudine; præstat enim unicus pond-

derosior unio præ pluribus aliorum minutioribus fragmentis. Hæ autem ipsæ non sint subtiles, curiosæ, inanes; sed practicæ, utiles, solidæ, rectâ tendentes ad persuadendum nobis propositum, in pridiana præparatione jam delineatum.

3. Denique non sit nimis *prolixa*. Hic enim ordinarius est scopulus, ad quem alius orationis fructus perire consuevit. Cùm potior meditantium pars utpote formandis conceptibus affueti, novitate eorum aut suavitate abrepti, iisdem justo amplius immorentur. Non quidem decet hoc exercitium esse nimis præcipitatum, deletum dogma obiter tantùm percurrendo, & perfunctorio ab uno ad alterum saltu illud solummodo cursim delibando; nec tamen etiam nimis lentum esse convenit ac morosum, avara quadam, & anxia cupiditate minutissima quæque rerum adjuncta exartuando, omnesque puncti fibrillas, ne quid succi fors pereat, eviscerando. Proin tale in dividendo tempore moderamen
adhi-

adhibendum erit, ut major horæ pars semper eliciendis affectibus impendatur. Cùm autem hoc ipsum sit, quod meditandi praxin adeò difficilem efficit, huic malo medebitur

Tertium fructuosè orandi adjumentum, consistens in parata methodo, varios virtutum actus eliciendi. Quem in finem summopere consultum erit, ut nobis ad manus illorum auctorum (n) unus vel alter sit, qui ejusmodi affectus typis mandarunt. Cùm enim inventis facile sit addere, eorum opuscula filum nobis Ariadnæum erunt, quo duce ex hoc difficultatum labyrintho feliciter emergemus.

Quodsi verò his careas, in destinatum ad id libellum tu ipse selecta virtutum paradigmata vel ex auctoribus excerpta, vel à temet proprio Marte composita refer, orationis tempore usui futura. Ut autem constet, qua-

G 4

les

(n) Card. Bona via ad cœlum. Blasius Palma Thesaurus affectuum. Avancinus. Grasset. Horstius Merlo. Item in meo Christiano piè moriente adjumento ultimo plures ejusmodi actus invenies.

les potissimum actus, quove ordine elici debeant, postea num. 3. brevem eorum analysin subjungam, & aliquos subin fontes detegam, eos uberius deducendi.

Porro ut anima majori cum fructu in tertia hac mentis operatione sese exercent, sequentia erunt observanda.

1. Omnes affectus ad firmandum, quod concepimus, propositum tanquam ad præfixam sibi metam, recto cursu collineare oportet.

2. Si voluntas in eorum exercitio intepescat, tunc ea per reassumptum intellectus officium iisdem, queis initio, vel novis etiam incitamentis ad repetitum, quo idem decernat, imperium impelli debet.

3. Unde sequitur deponendum esse illum timorem, quo angimur, ne ejusmodi affectus nimis citò & ante elapsam contemplationis horam absolvantur; id enim si etiam fieret, de novo ii (ut ante memini) forent iterandi.

Ex altera verò parte cavenda etiam est illa nimis anxia sollicitudo, qua subin timemus, ne fors uni affectioni diutius inhærendo nullum reliquis supersit tempus. Præstantior enim est, ac utilior unicus ejusmodi intensior cordis motus, quàm mille remissi. Proin dandus erit locus motioni Spiritûs Sancti, ubi illam ampliorem illabi senserimus.

Ultimum denique adjumentum est breve aliquod examen finitæ orationi mox subjungendum, quo admissos in ea nævos discutiamus, & haustum ex ea fructum expendamus. Tanti momenti hæc reflexio est, ut asceseos Magistri, siquidem pro ea instituenda aliud suppeteret nullum, malint aliquid temporis ex ipsa contemplationis hora decerpi, quàm ut ea penitus intermittatur.

Licèt enim hoc orandi genus sit lucidus Sol, qui intellectum meditantis divino lumine illustrat, ejusque voluntatem amoris igne inflamat; ta-

men etiam hoc sidus suos patitur manes, suisque nigrescit maculis. Quæ nisi instituto examine observentur, ac emendatæ dissipentur, semper magis auctæ, tandem hoc astrum tristibus umbris inquinabunt. Propterea commissi in oratione defectus sollicitè erunt investigandi; propositum verò ab iis cavendi sub initium proximæ meditationis magno cum fervore renovandum erit.

III.
*Analysis
Affectu-
am in me-
ditatione
eliciendo-
rum.*

III. Cæterùm (utè ex dictis constat) cùm officium voluntatis sit, cognitam ab intellectu veritatem amplecti, per convenientes cordis motiones in eandem rapi, ac generoso animo ejus executionem decernere; id autem satis efficaciter fieri nequeat, nisi prompta nobis methodus ad manus sit, quæ nobis ejusmodi actuum exercitationem faciliter, ideo brevem hinc analysin instar appendicis subjungam, quæ nos ordinem doceat & artem, laudatos affectus expeditè eliciendi. Sunt autem sequentes.

Inpri-

Inprimis postquam per exercitium intellectûs, quid vitandum nobis, quidve faciendum sit, clarè agnovimus, & propositam veritatem fide viva apprehendimus, natura rerum exigat, ut ante omnia ob illam rem commissam, vel omissam coram Divina Majestate profundè nos demittamus, ac etiam impensè doleamus.

Prima igitur, cui indulgendum, affectio est mentis *demissio*, atque *dolor*, quo nostram ignaviam erubescens, nos coram Cœlitibus infra omnes abjiciamus, ac pœnitenti animo culpæ veniam rogemus.

Has pœnitentiæ testes lacrymas mox sequitur propositum, illud, de quo agitur, punctum deinceps observandi, vel cavendi. Quod propositum si relictis suprâ num. 1. dotibus ornatum, suggestisque dein industriis roboratum fuerit, firmandæ in bono voluntati ingens momentum afferet. Juverit etiam coram DEO per modum affectûs repetere, & quasi enarrare præcipua

pua incitamenta, quæ nos ad hoc proponendum efficacius permoverunt.

Secundò. Obfirmato hac ratione recens concepto mentis decreto, eliciatur diffidentia de se ipso, ac metus inconstantia in bene coeptis, palam confitendo propriam debilitatem, impotentiam & mutabilitatem, qua nobis relictis certò certius facta promissa sumus violaturi, nisi divina succurrente gratia potenter sustentemur.

Hæc igitur sollicitanda erit per supernam *spem* de adfuturo nobis hunc in finem auxilio; simulque postulanda per actum *petitionis* sequentem in modum: 1. à Patre æterno per Christum. 2. à Filio Divino per ejus misericordiam. 3. à Spiritu Sancto per ejus amorem. 4. à Servatore per ejus sanguinem, plagas, mortem. 5. à Beatissima Virgine, Sanctisque Patronis; præsertim quorum memoria illo die recurrit, eos per illorum merita obtestando, ut coram Divina Majestate prostrati, junctâ operâ necessariam nobis

bis opem exorent, piè proposita in-
violatè servandi.

Proderit etiam DEO, Christo, ac
Beatis mendicabulorum more nostram
miseriam, pauperiem, ac fragilitatem
exaggerare, peccatorum vulnera ve-
luti totidem animæ ulcera ostendere,
summamque indigentiam gementi fa-
cundia extollere; non ut illorum mens
ad commiserationem commoveatur (id
enim beata eorum conditio vetat) sed
ut voluntati nostræ major efficacia
addatur.

Tertiò. Hac obtinendi cœlestis auxi-
lii fiducia erecti, in ardentissimum DEI
amorem erumpamus, 1. supremum Nu-
men præferendo, ac æstimando supra
illam delectationem aut difficultatem,
quam in explenda, vel omittenda re
decreta experimur. 2. gaudendo de
immensa ejus gloria tum intrinseca,
ut vocant, nempe quod sit, qui est:
tum extrinseca, quod tot Beati in cœ-
lo, tot justi in terra infinitam ejus
bonitatem tanto conatu laudent, re-
verean-

vereantur, ac honorent: tum etiam de illa, quæ ex hoc nostro opere bono in eum redundabit. 3. dolendo, quod immensam ejus pulchritudinem tam serò & tam parum amaverimus, quin & per neglectionem præsentis puncti toties offenderimus. 4. statuendo, & palam contestando, nostrum nos erga eum amorem testari velle saltem per observationem facti modo propositi. 5. denique omnes Beatos ad diligendam Divinitatem invitando, ac Seraphinorum flamman-tes æstus ad supplendum frigus nostrum eidem offerendo.

Quartò. Hunc charitatis actum velut filia matrem comitatur intima animæ conjunctio cum cœlesti Sponso per quinque sensus & tres animæ facultates, sese in illum (ut vulgariter loquar) quasi transformando. Id quod triplici via perficiendum erit, 1. expellendo è memoria vanas mundi ideas per assiduam rerum æternarum recollectionem & continuam ad DEI præsentiam attentionem. 2. expurgando intel-

intellectum à falsis opinionibus & voluntatem à pravis appetitionibus, curando, ut is nil aestimet, nec vilipendat; hæc verò nil amet, nec aversetur, nisi quod Coelites amant, ac vilipendunt: aestimant, ac averfantur.

3. avellendo sensus nostros ab omninùs ordinata affectione ita, ut in rerum creatarum pulchritudine, blandimentis, suavitate non videant, gustent, audiant, odorent, nec aliud quidquam palpent nisi *Dilectum ex millibus electum*; (o) idque tanto cum ardore, ut cum veritate dicere cum Paulo possimus: *vivo ego, jam non ego; vivit verò, cogitat, sapit, amat, sentit, gustat, videt, loquitur in me Christus.* (p)

Quintò. Hanc intimam cum cœlesti Sponso conjunctionem quasi ex renata consequitur familiaris quædam, reverens tamen cum eodem fermocinatio ac socialis consuetudo, agendo cum illo nunc tanquam cum patre, amico, aut fratre: modò quasi cum medi-

(o) Cant. 5, v. 10, (p) Gal. 2, v. 20,

medico, judice, aut magistro: cum
 eo de animæ negotiis tractando: ten-
 tationes & misérias eidem pandendo:
 in dubiis eum consulendo: auxilium
 ab illo & solamen postulando. Ubi
 tamen sollicitè cavendum erit, ne nos
 semper loquamur; sed ut etiam illum
 nobis loquentem, & minantem: nos-
 que increpantem, & monentem at-
 tentè audiamus.

Quin imò ut nobis suam volunta-
 tem manifestare dignetur, ultro ro-
 gandus erit, exclamando cum Samue-
 le: *loquere Domine, quia audit servus
 tuus.* (q) O DEUS cordis mei! quid
 est, quod tibi in me potissimùm di-
 splicet? quis nævus, quæ motio, quod
 vitium? 2. Quid primariò à me vitari,
 quid fieri cupis? 3. Quam rem crea-
 tam aut affectionem tibi à me sacrifi-
 cari petis? Dein brevi aliquo tempore,
 suspenso trium animæ facultatum
 exercitio, summa cum demissione si-
 lentio & quiete ad divinum intus re-
 sponsum attende. Confide grandia
 non

(q) 1. Reg. 3. v. 10,

non rarò verba æternum tibi Verbum ad cor loquetur.

Hic pariter locus est pertractandi negotia quædam peculiariora tum nostra, tum aliena, circa quæ, quid statuendum sit, dubii hæremus; Numinis tamen voluntatem, quid agere nos velit, cognoscere optamus. Quibus subjungi poterunt, si tempus superfit, patientiæ, conformationis, obedientiæ, gratiarum actionis, aliique adhuc ad scopum orationis collimantes actus, queis voluntas nostra in concepto proposito amplius obfirmetur.

Hac affectuum analysi, hisque industriis eorundem filum protelandi si rite usi fuerimus; sique insuper etiam reliqua superius recensita orationis adjumenta in consuetudinem deduxerimus, genuinam meditandi artem facile assequemur, quæ inter omnia perfectionis adipiscendæ remedia ob suam tum necessitatem, tum utilitatem facile principatum obtinent.

Hæc enim (ut ait S. Dionysius) est illa mensa, quam in ædificata sibi domo Proverbiorum capite 9. divina Sapiencia proposuit, apponens in ea panem & vinum, nempe panem vite & intellectus: panem solidarum & æternarum veritatum: panem spiritualis intelligentiæ; & vinum sanctorum affectuum ac desideriorum: vinum lætitiæ, & gaudii in Spiritu Sancto. (r)

Proin morem geramus æthereæ voci, ad hanc mensam nos invitanti illis regum Sapientissimi verbis: *venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis: relinquitte infantiam, & ambulate per vias prudentiæ, (s) quas meditando docebimini, si bonæ orationis impedimenta amovere; fructuose verò adjumenta diligenter adhibere studueritis.*

(r) In Epist. ad Tit. (s) Prov. 9. v. 5. & 6.

